

## CEVAPLI KİTAPÇIK

| Soru | 1  | 2  | 3  | 4  | 5  | Toplam |
|------|----|----|----|----|----|--------|
| Puan | 26 | 15 | 18 | 15 | 26 | 100    |

5 açık uçlu / kısa cevaplı soru · 100 puan. Yanıtlarında istenen işlem, gerekçe ve kanıtı göster.

Yazılı provasıdır. Okulunun seçtiği senaryoyu kontrol et.

## 1. Teknoloji ve dil üzerine yazma · 26 puan

Kurgu gözlem: Bir sınıfın çevrim içi sohbetinde “yarın gelcem” yazılmış, aynı öğrencinin okul yönetimine gönderdiği iletide ise “Yarın geleceğim.” biçimi kullanılmıştır. Başka bir iletide yalnız bir emoji kullanıldığı için buluşma saatinin onaylanıp onaylanmadığı anlaşılmamıştır.

**Bu gözlemlerden hareketle teknoloji ve sosyal medyanın dil kullanımını nasıl etkileyebileceğini 6-8 cümlelik bir görüş paragrafında değerlendiriniz. Bir kolaylığı, bir iletişim riskini ve bağlama uygun dil kullanımı için bir öneriyi somut örneklerle açıklayınız.**

Örnek yanıt

Dijital iletişim, kısa sürede haberleşmemizi kolaylaştırır. Arkadaş grubunda kullanılan kısaltmalar yazma süresini azaltabilir. Ancak her kısaltma her okur için açık değildir. Yalnız emojiyle verilen bir cevap, buluşma saatinin kabul edildiğini kesin göstermeyebilir. Bu yüzden resmî iletelerde standart yazımı ve açık cümleleri tercih etmeliyiz. Arkadaşlarımızla konuşurken de tarih ve saat gibi önemli bilgileri sözcüklerle belirtmemiz yanlış anlamayı azaltır. Kullanım ortamına göre dilimizi düzenlemek, teknolojinin hızından yararlanırken anlaşılabilirliği korumamızı sağlar.

- Hızlı iletişim ile anlam açıklığını ayrı etkiler olarak düşün.
- Her iddiayı örneğe bağla; bütün dijital kullanımları tek bir yargıda genelleme.

Dikkat: Sosyal medya dili kesin bozar gibi kanıtsız ve sınırsız bir yargı kurmak.

## 2. İki amaç arasında · 15 puan

Bu çalışma için yazılmış hikâye parçası:

Terminalin saati son otobüse beş dakika kaldığını gösteriyordu. Arda, elindeki bilete baktı; bu yolculuğu kaçırırsa sabahki görüşmeye yetişemeyecekti. Tam perona yürürken yaşlı bir adamın yanlış otobüse yöneldiğini fark etti. Adam ne tabelayı okuyabiliyor ne de sorusunu görevliye duyurabiliyordu. “Birine söylesem yetişirim,” diye düşündü Arda. Çevrede görevli görünmedi. Bir adım perona, bir adım adama doğru attı. Sonunda bileti cebine koyup adamın yanına döndü.

**Arda’nın yaşadığı temel çatışmayı, karşı karşıya gelen iki isteği belirterek açıklayınız. Bunun iç çatışma olduğunu gösteren bir davranışı ve sonunda yaptığı seçimi yazınız.**

Örnek yanıt

Arda, kendi yolculuğuna/görüşmesine yetişmek ile yardıma ihtiyaç duyan kişiye yardım etmek arasında kalır. Bir adım perona, bir adım adama yönelmesi kararsızlığını gösterir. Sonunda bileti cebine koyarak adamın yanına dönüp yardımı seçer.

- Kişinin aynı anda gerçekleştiremediği iki amacı bul.
- Kararsızlık davranışını ve son eylemini ayrı kanıtlar olarak kullan.

Dikkat: Çatışmayı yalnız Arda ile yaşlı adam kavga ediyor diye okumak.

## 3. Zaman ve mekânın etkisi · 18 puan

Bu çalışma için yazılmış hikâye parçası:

Akşamın son vapuru kalkmak üzereydi. İskeledeki dar bekleme salonunda herkes kapıya yakın duruyordu. Yağmur, dışarıdaki bankları kullanılamaz hâle getirmişti. Derya, kalabalığın arasında arkadaşını göremedi. Telefonunu çıkaracakken son çağrı duyuldu. Kapı kapanmadan bir kez daha geriye baktı; salonun köşesinde sallanan mavi atkıyı fark etti.

**Zaman baskısını gösteren bir bilgiyi ve bekleme salonunun belirgin bir özelliğini yazınız. Bu iki unsurun Derya’nın arayışını ve karar verme süresini nasıl etkilediğini metne dayanarak açıklayınız.**

Örnek yanıt

Zaman akşam ve son vapurun kalkmak üzere olduğu kısıtlı süredir. Mekân dar, kalabalık ve yağmur nedeniyle içeride beklenen bir iskele salonudur. Kalabalık arkadaşını görmeyi zorlaştırır; son çağrı ve kapanacak kapı onu hızlı karar vermeye zorlar.

- Zaman göstergesini kesin yıl/tarih sanmadan belirle.
- Dar salon ve son çağrının olay üzerindeki ayrı etkilerini bul.

Dikkat: Metinde verilmeyen kent, yıl veya vapur hattını uydurmak.

**4. Yazar notu ile kurmaca · 15 puan**

Bu çalışma için yazılmış kurgu metin ve kurgu çalışma notu:

Çalışma notu: Metni tasarlayan kişi, çocukluğunda bir terzinin aynı kumaşın küçük parçalarını ayırıp sakladığını gözlediğini; bu ayrıntıyı yıllar sonra yazısında kullanmak istediğini belirtir.

Hikâye: Terzinin yanına çırak girdiğim ilk gün, kesilen her parçanın çöpe gideceğini sandım. Usta mavi kırpıntıları ayrı bir kutuya topladı. Aylar sonra onlarla bir çocuğun sökülen çantasını onardı. O küçük parçaların sakladığı zamanı ilk kez o gün gördüm.

**Çalışma notundaki hangi gözlem hikâyede karşılık bulmuştur? Bu ortak ayrıntıya dayanarak hikâyedeki “ben”in ve bütün olayların yazarın gerçek yaşamıyla aynı olduğu söylenebilir mi? Gerekçelendiriniz.**

Örnek yanıt

Kumaş kırpıntılarını ayırıp saklayan terzi gözlemi, hikâyede mavi parçaların kutuda toplanıp çanta onarımında kullanılmasına yansır. Ancak ortak bir gözlem, anlatıcının yazarla veya bütün olayların yaşanmış hayatla aynı olduğunu kanıtlamaz; gözlem kurmacada dönüştürülebilir.

- Çalışma notuyla hikâyede tekrar eden somut ayrıntıyı bul.
- Bir gözlemin benzerliği ile bütün yaşamın özdeşliği arasındaki çıkarım farkını denetle.

Dikkat: Birinci kişi anlatımını doğrudan gerçek otobiyografi saymak.

**5. Anlamı koruyarak dil düzeltme · 26 puan**

Hikâye taslağındaki cümleler:

“zeynep de eski defteri ankaraya götürdü mü”

“Kapak aşınmıştı ancak sayfalar sağlamdı.”

**İlk cümleyi yazım ve noktalama kurallarına göre düzeltiniz. İkinci cümledeki “ancak” sözcüğünün kurduğu anlam ilişkisini açıklayıp aynı ilişkiyi başka bir bağlayıcıyla koruyarak cümleyi yeniden yazınız.**

Örnek yanıt

“Zeynep de eski defteri Ankara’ya götürdü mü?”

Ancak, karşılıklı/beklentinin tersini gösterme ilişkisi kurar. “Kapak aşınmıştı fakat sayfalar sağlamdı.” biçimi aynı ilişkiyi korur.

- Özel adların yazımı ve soru biçimini düzelt.
- İkinci cümlede kapağın durumuna rağmen sayfaların farklı durumda olmasını ilişkilendir.

Dikkat: Ancak bu cümlede yalnız/sadece anlamında yorumlamak.